
СОЦИЈАЛНЕ ВРЕДНОСТИ КАО ЗАЈЕДНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

УДК 304(4-672 EU)

DOI: <https://doi.org/10.22182/ajp.1032018.1>

Оригинални научни рад

Дејан М. Радуловић*

Софија Радуловић*

Сажетак

Рад анализира и обрађује социјалне вредности Европске уније које се одсликавају у кључним примарним документима Европске уније. Социјална димензија Европске уније одувек је развијана у сенци економских интеграција, чиме је развијан и европски социјални модел. Схватање европског социјалног модела као скупа различитих модела држава чланица неоспорно је прихватљиво. Европска унија је модел солидарности, сигурности, стабилности и политичке сарадње. Циљ рада је да укаже на фундаментални значај укључености Европске уније у изградњи социјалне вредности као заједничке вредности Европске уније.

Кључне речи: Европска унија, социјалне вредности, социјална политика

1. УВОД

Европска унија јесте најзначајнији, најинтензивнији и за сада најуспешнији облик удруживања држава. Данас у свету нема сличних заједница са којима се она може упоређивати. Отуда је она по много чему јединствена творевина у модерном друштву.

* Правни факултет за привреду и правосуђе у Новом Саду, Универзитета Привредна академија Нови Сад, Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду (ФИМЕК), Универзитета Привредна академија Нови Сад, e-mail: sode.radulovic@gmail.com.

* Факултет за економију и инжењерски менаџмент у Новом Саду (ФИМЕК), Универзитета Привредна академија Нови Сад, e-mail: radulovicso@carina.rs.

* Аутор је редовни професор на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу

Модерни капитализам није јединствен систем. Често се праве, данас већ у многим аспектима превазиђене, разлике на његов либерални модел и модел социјалне тржишне привреде, који се углавном везује уз Европску унију. По многим карактеристикама квалитета живота, Европски социјални модел представља додатни подстицај становницима других држава да се укључе у процес европских интеграција. Темељне вредности Европске уније су стуб специфичног социјалног модела који представља ослонац грађења европског идентитета. Владавина права и поштовање високих стандарда у области људских права и слобода у Европској унији континуирано се, са мање или више успеха, надограђује економском и социјалном кохезијом, солидарношћу и квалитетом индустријских односа.

Концепт социјалне тржишне привреде је специфично европско цивилизацијско достигнуће, али и економска нужност из више разлога: тржишни механизми алокације ресурса не могу потпуно да функционишу у одређеним областима живота где постоје прихваћене скале друштвених вредности. Због тога, неповољне социјалне последице економских процеса (као што је на пример изградња јединственог тржишта) захтевају државне корекције. Поред тога, чак и добро функционисање економских субјеката захтева индустријску демократију. У предузећу сви учествују у остваривању пословног резултата и сви, на одређени начин, треба да учествују и у доношењу одлука, па су тако развијене посебне форме индустријске демократије и учешћа запослених у добити предузећа. Све у свему, социјална тржишна привреда је данас уставна категорија у већем броју европских земаља, а нови Лисабонски уговор о Европској унији је дефинише као „високо конкурентну социјалну тржишну привреду“.¹

Европска Унија се темељи на Оснивачким уговорима: Уговору о Европској унији и Уговору о функционисању Европске уније. Унија се заснива на вриједностима поштовања људског достојанства, једнакости, слободе, демократије, владавине права, поштовања људских права и права мањина. Европска конвенција за заштиту људских права и темељних слобода је инкорпорирана у правни поредак Уније. Основни циљеви Европске уније су: промовисање мира, успостављање зоне слободе, безбедности и правде за све њене грађане без унутрашњих граница, успостављање унутрашњег заједничког тржишта са циљем одрживог развоја Европе, заснованог на балансираном економском расту и ценовној стабилности, високо конкурентној социјално-тржишној привреди

¹ Лисабонски споразум, члан 3., став 3.

која стреми ка пуној запослености, социјалном напретку и високом нивоу заштите и унапређења животне средине; промоција научног и технолошког напретка, социјалне правде и заштите, једнакости мушкараца и жена, међугенерациске солидарности и права детета као и борбу против социјалног искључивања и дискриминације; унапређење економске, социјалне и територијалне кохезије и солидарности међу државама чланицама, чувајући њихову културну и језичку разноликост и штитећи и унапређујући европску културну баштину, успостављање економске и монетарне уније са еуром као заједничком валутом.

2. ЕВРОПСКИ СОЦИЈАЛНИ МОДЕЛ

Појам европског социјалног модела увео је 1980-их година бивши председник Европске комисије Жак Делор (*Jacques Delors*)², преваходно да би тиме означио алтернативу америчком, либерално конципираном и дерегулисаном тржишном капитализму.

Европски социјални модел је грађен на идеолошким темељима послератне социјалдемократске оријентације која је била преовлађујућа у готово свим државама чланицама првих европских заједница. Процес постепеног уједначавање различитих модела социјалних политика у државама чланицама био је заснован на јасним економским интересима произашлим из грађења заједничког тржишта на нивоу европских заједница. Тако је развијен модел сарадње између света рада и света капитала са снажном улогом државе, који је доприносио политичкој стабилизацији и економски подстакнутим класним компромисима. Тиме су успостављени специфични социјални и политички аранжмани интегрисања рада у политику, при чему социјални партнери имају изузетно важну улогу.³ Социјалне вредности европских интеграција одсликавају се у кључним примарним документима Европске уније.

Према члану 2. актуелног Уговор (из Нице) о Европској унији, Европска унија има следеће циљеве:

1) да подстиче уравнотежен и трајан привредни и друштвени развој и висок ниво запослености, посебно стварањем простора без унутрашњих граница, јачањем привредне и друштвене кохезије и успостављањем економске и монетарне уније, која ће у догледно време садржати и јединствену монету, у складу са одредбама овог Уговора;

2 Hermann, Christoph Mahnkopf, Birgit. 2010. The Past and Future of the European Social Model, MPIfG working paper, No. 05/2010.

3 Ost, D., „Illusory Corporatism in Easter Europe: National Tripartism and Postcommunist Class Identities“, *Politics & Society*, Vol. 28 No. 4, Decembar 2000, pp. 503-530.

2) да потврђује свој идентитет на међународној сцени, посебно вођењем заједничке спољне и безбедносне политике, што обухвата и постепено стварање заједничке одбрамбене политике, која може довести до заједничке одбране у складу са одредбама члана 17.;

3) да јача заштиту права и интереса држављана својих држава чланица успостављањем права грађанства Европске уније;

4) да одржи и ојача Европску унију као простор слободе, безбедности и правде, на коме је слободно кретање лица обезбеђено уз паралелно усвајање одговарајућих мера из области контроле спољних граница, азила, имиграције и превенције и борбе против криминала;

5) да у целости очува *acquis communautaire*⁴ и да га даље развија што обухвата и разматрање питања у којој мери би требало ревидирати политике и облике сарадње успостављене овим Уговором, са циљем осигурања ефикасности механизма и институција Европске уније”⁵.

У члану 2. актуелног Уговора о Европској заједници записани су циљеви Заједнице: „Заједница има за циљ да, успостављањем заједничког тржишта, као и економске и монетарне уније и спровођењем заједничких политика или активности предвиђених члановима 3. и 14., унапређује складан, уравнотежен и трајан привредни развој у целој Заједници, висок степен запослености, и социјалне заштите, једнакост између мушкараца и жена, трајан и неинфлаторни раст, побољшање квалитета животне средине, подизање нивоа и квалитета живота, привредну и друштвену повезаност и солидарност између држава чланица“⁶.

У преамбули Устава ЕУ-12 је, између осталог, записано да: „Унија доприноси очувању и развоју тих заједничких вредности уз

4 *Acquis communautaire* - уобичајена скраћеница *acquis* (аки) – је термин који потиче из француског језика и означава правно наслеђе Европске уније, укупно законодавство Европске уније, односно комунитарно право или правне тековине Европске уније. Садржи права и обавезе земаља чланица Европске уније. *Acquis communautaire* представља шири појам од класичног појма права са обзиром да обухвата: садржај, начела и политичке циљеве оснивачких уговора; законодавство усвојено применом оснивачких уговора и пресуда Суда правде Европских заједница, декларације и резолуције које је усвојила Европска унија, мере које се односе на заједничку спољњу и безбедносну политику, мере које се односе на правосуђе и унутрашње послове, међународне уговоре које је склопила Европска унија, као и уговоре између земаља чланица на подручју деловања Европске уније. Државе које имају за циљ чланство у Европској унији морају прихватити одлуке из оснивачких уговора и усвојити *Acquis communautaire*.

5 Лопандић, Д., (приредио), *Уговори Европске уније, Пречишћени текстови Уговора о Европској унији и Уговора о Европској заједници након амандмана усвојених Уговором из Нице*, Канцеларија Србије и Црне Горе за придруживање Европској унији, Европски покрет у Србији, Београд, 2004, стр. 9.

6 Исто, стр. 37.

поштовање различитости култура и традиција народа Европе као и националног идентитета држава чланица и организације њихове државне власти на националном, регионалном и локалном нивоу⁶. Што се темељних принципа тиче, у нови Уговор о функционисању Европске уније из Лисабона су, мање више, уграђени сви садржаји преамбуле Устава.

Новим Лисабонским уговором на нови начин се дефинишу и социјални циљеви Европске уније који обухватају:

- пуну запосленост и социјални напредак;
- борбу против социјалне искључености и дискриминације;
- промоцију правде и искорењивање сиромаштва.

За разлику од схватања промовисаних у документима Европске уније и њеним делатностима, теорија није сагласно (и доследно) дефинисала европски социјални модел, иако су уочљива извесна преклапања у различитим научним одређењима. Колин Хеј (*Colin Hay*), Метју Вотсон (*Matthew Watson*) и Данијел Винкот (*Daniel Wincott*) сматрају да се могу класификовати четири групе схватања европског социјалног модела, а Марија Јепсен (*Maria Jepsen*) и Ампаро Серано Паскал (*Amparo Serrano Pascual*) додале су и пету.⁷ Јепсен и Паскал сматрају европски социјални модел концептом којим се, путем дефинисања једне посебне политике, може обезбедити заједничко европско решење за оне проблеме, који су заједнички, иако до различитог степена.⁸

Европска унија промовише хуманитарне и прогресивне вредности и стара се о томе да велике глобалне промене које се одигравају буду у корист, а не на штету људског рода. Потребне људи се не могу задовољити само тржишним снагама или једностраним акцијама појединачних држава. Према томе, ЕУ се залаже за став према човечанству и модел друштва који би велика већина његових грађана подржала. Европљани негују своје богато наслеђе вредности, међу којима су веровање у људска права, друштвена солидарност, слободно предузетништво, правична расподела богатства, право на заштићену животну средину, поштовање културних, језичких и верских различитости и складан спој традиције и напретка.

7 Jepsen, Maria Pascual, Amparo. 2005. The European Social Model: an exercise in deconstruction. Internet, http://www.seeurope-networ.org/homepages/seeurope/file_uploads/jep_serr1003.pdf 3/8/2006.

8 Jepsen, Maria Pascual, Amparo. 2005, p.15. The European Social Model: an exercise in deconstruction. Internet, http://www.seeurope-networ.org/homepages/seeurope/file_uploads/jep_serr1003.pdf 3/8/2006.

3. СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Социјална политика треба да обезбеди економски одржив, али истовремено и социјално прихватљив ниво заштите за све чланове друштва и да на тај начин промовише једнакост и социјалну кохезију.

Циљ социјалне политике је да на основу друштвене солидарности, путем различитих програма и услуга, омогући благостање и преузме одговорност за оне друштвене групе којима је потребна додатна подршка и заштита од ризика као што су сиромаштво, незапосленост, болест, старост и инвалидност. Финансијска основа такве солидарности се остварује политиком редистрибуције дохотка. Јасно је да је социјалну политику због свега тога тешко, ако не и немогуће, издићи изнад нивоа националне државе. Унутар процеса европских интеграција социјална политика држава чланица се отуда не интегрише, већ се ради о координацији националних система социјалне сигурности. Социјално законодавство на европском нивоу је далеко од традиционалне улоге државе благостања која подразумева конкретне обавезе државе да обезбеди социјалну и здравствену заштиту, образовање, становање и слично.

Социјална политика на нивоу Европске уније је превасходно регулаторна, док се редистрибутивна улога социјалне политике и даље остварује на нивоу држава чланица.⁹

Основ за правила о координацији система социјалне сигурности представља члан 42. Уговора о Европској заједници. У њему се каже да Савет „доноси потребне мере у области социјалног осигурања неопходне за остваривање слободе кретања радника”.

Координација националних система социјалне сигурности има циљ да спречи негативни утицај разлика у националном законодавству држава чланица на права радника, која произилазе из темељне слободе кретања на јединственом тржишту. Због тога *acquis* у овој области гарантује једнаки третман држављанима чланица Европске уније у погледу стицања и остваривања права из социјалне сигурности, забрањује истовремену примену система социјалне сигурности за исти период осигурања у више држава, обезбеђује право на задржавање стечених права из система социјалне сигурности и обезбеђује признавање протеклог времена осигурања из једне у другој држави чланици. Постепено се процес интеграција односио и на шира подручја социјалне политике, као што су услови рада, недискриминација, запошљавање и друго.

⁹ Хикс, С., *Политички систем Европске уније*, Службени гласник, Београд, 2007, стр. 247.

Према члану 158. Уговора о Европској заједници економска и социјална кохезија у Европској унији треба да се гради смањивањем разлика између нивоа развијености различитих региона у Европској унији, посебно сеоских подручја. Најчешће се економска кохезија тумачи уједначавањем регионалних диспаратитета у развоју унутар Европске уније. У ширем смислу, по чему се и дефинише квалитет Европског социјалног модела, она обухвата бригу о низу социјалних индикатора као што су здравље, квалитет животне средине, квалитет образовања, ниво криминала, проблеме миграција и др.¹⁰

То јесте европски пут повезивања социјалног са економским развојем. На трагу темеља оваквих идеја оформљен је прво Европски социјални фонд, а потом и остали структурни фондови Европске уније усмерени на помоћ регионима који су мање развијени и имају потешкоћа у реструктурирању властите привреде, као и структуралном прилагођавању држава које треба да се укључе у њено чланство.

Римским Уговором о Европској економској заједници устављен је прво Европски социјални фонд (члан 136.), а касније су основани и други структурни фондови, који су мењали имена, начине и рокове функционисања, али се, у суштини, баве подршком пољопривредног и регионалног развоја (њих дефинише члан 159. Уговора о Европској економској заједници). Захваљујући њима мање развијене земље Европске уније су током 90-их година XX века, добиле веома значајна средства за убрзани економски и социјални развој. Највише новца је, након успостављања посебног Кохезионог фонда отишло у тадашње новопримљене чланице: Грчку, Шпанију и Португал.

Међу 35 поглавља *acquis communautaire*-а¹¹, три имају посебну и непосредну важност за Европски социјални модел:

10 Ради се о стварању заједнички усклађених показатеља сиромаштва и социјалне искључености. Познати су као Лаекенски индикатори јер су одобрени на самиту Европског савета у Лаекену 2001. године. Ови показатељи обухватају три нивоа власти: 10 примарних показатеља сиромаштва, запослености, здравља и образовања; секундарне показатеље, који допуњавају и детаљније разрађују примарне показатеље, које земље саме додају у своје Националне акционе планове о социјалној укључености, а који им помажу у тумачењу примарних и секундарних показатеља или осветљавају специфичности појединих области.

11 С обзиром да се број поглавља *acquis*-а континуирано увећава, у литератури се често могу срести позивања на број неког поглавља која нису адекватна актуелној подели *acquis*-а, што може да доведе до забуне. Актуелни преговори Хрватске о приступању Европској унији били су подељени у 35 преговарачких поглавља, које су заправо поглавља *acquis*-а. По свему судећи оваква подела *acquis*-а остаће на снази и у процесу приступања осталих држава Западног Балкана. Актуелна поглавља *acquis* -а су: 1. Слободан проток роба, 2. Слободан проток људи, 3. Слободан проток услуга, 4. Слободан проток капитала, 5. Јавне набавке, 6. Компанијско право, 7. Закон о интелектуалном власништву, 8. Политике конкуренције, 9. Финансијске услуге, 10. Информатичко друштво и медији, 11. Пољопривреда и рурални развој, 12. Безбедност хране, ветеринарска и

- 2. поглавље које се тиче слободног кретања људи;
- 19. поглавље, које се тиче социјалне политике и запошљавања;
- 28. поглавље, које се односи на заштиту потрошача и здравље.

На економску кохезију и територијалну равномерност односи се 22. поглавље, односно Регионална политика и координација структурних инструмената, док се 33. поглавље тиче финансија и буџета. И поглавље 11 о пољопривреди и руралном развоју, има изузетан значај.

Приказ историјског развоја социјалне, регионалне и кохезионе политике Европске уније и садржаја *acquis*-а у овим областима указује на значај ових поглавља за Србију која тежи будућем чланству у Европској унији. Њихова комплексност огледа се и у чињеници да су државе средње и источне Европе у процесу приступних преговора о чланству ова поглавља *acquis*-а, по правилу, најспорије и најтеже затварала. Пре свега, због тога, сва та поглавља имају одредбе о финансијама.

Треба указати и на значај Европске социјалне агенде 2005 - 2010. Њен мото је „Социјална Европа у глобалној економији: посао и шансе за све”. Агенда се фокусира на стварање услова за обезбеђивање послова и једнаких могућности за све, при чему управо модернизација тржишта рада треба да омогући сваком појединцу да осети шансе које пружа конкуренција и технолошки напредак. Европска социјална агенда, при томе, посебно потенцира инвестирање у људски капитал и социјалну кохезију, коју посматра као активно учешће свих у друштвеном и привредном животу, борба против маргинализације и сиромаштва.

У Лисабонској стратегији се каже да ће „Унија постати најконкурентнија и најдинамичнија економија на свету, засновано на знању, способна да оствари одрживи економски раст с више квалитетних радних места и већом социјалном кохезијом”.¹²

Јасно је да „Остваривање тог циља захтева стратегију усмерену ка модернизацији европског социјалног модела, инвестирању

фитосанитарна политика, 13. Рибарство, 14. Саобраћајне политике, 15. Енергија, 16. Порези, 17. Економска и монетарна политика, 18. Статистика, 19. Социјална политика и запошљавање, 20. Индустијска и политика предузећа, 21. Транс-европске мреже, 22. Регионалне политике и координација структуралних инструмената, 23. Судство и основне слободе, 24. Правда, слобода и сигурност, 25. Наука и истраживање, 26. Образовање и култура, 27. Заштита животне средине, 28. Заштита здравља и потрошача, 29. Царинска унија, 30. Иностранци послови, 31. Спољна, безбедносна и одбрамбена политика, 32. Финансијска контрола, 33. Финансијска и буџетска одређивања, 34. Институције, 35. Остало.

12 Закључци Европског савета у Лисабону, 2000, Параграф 5.

у људе и борби против социјалне искључености”. То указује на проширење интереса Европске уније са макроекономске политике и политике запошљавања према ширем подручју социјалне политике и борбе против социјалне искључености.¹³

У Европској унији је термин „*social exsclusion*“, односно социјална искљученост, усвојен касних 80-их година XX века, да би од 90-их година XX века, постао централна тачка социјалне агенде. Кључни догађај у овом процесу био је усвајање већ поменутих заједничких индикатора социјалне искључености из Лаекена.

Термин „социјална кохезија” је први пут употребљен у Јединственом европском акту, и у то време се превасходно односио на напоре за смањење диспропорција у регионалном развоју, унутар тадашње Европске економске заједнице. Почетак процеса интеграција и пут ка Мастрихту и дефинисању Европске уније у данашњем смислу био је добрим делом поплочан општеприхваћеним ставом јавности да ће јединствено тржиште довести до већих социјалних права. О томе сведочи и доношење иновираних Европске Социјалне повеље (у оквиру Савета Европе), као и Повеље Европске економске заједнице о основним правима радника 1989. године. Последњи велики резултат европског усаглашавања на плану социјалних односа је Повеља Европске уније о основним правима, донесена 2000. године¹⁴, чији је садржај индиректно укључен у најновији Лисабонски уговор.¹⁵

Отуда и очекивање, да ће ступање на снагу Лисабонског уговора даље јачати социјалне темеље Европске уније, с обзиром да Повеља из Нице представља покушај да се сама Европска унија легитимише као друштво које је обавезано људским правима.

4. ЗАКЉУЧАК

Европска унија је данас много више укључена у питања социјалне политике него икада прије. Ова област је кроз Лисабонску агенду дошла у средиште интересовања Европске уније и интегрисана је у питања свеукупног економског развоја. Лисабонска стратегија покушава да нађе излаз из превише наглашаваног конфликта

13 Begg i Bergham: *European Communities*, 2000, Bruxelles, 2002.

14 Повеља Европске уније о основним правилима је припремљена у склопу обележавања 50-годишњице Универзалне декларације о људским правима и усвојена је децембра 2000. године у Ници. Њен историјски значај није у креирању нових права, већ у томе што су први пут на једном месту систематизована сва основна права: како грађанска и политичка, у теорији позната као права прве генерације, тако и социјална, економска и културна права тј. права друге генерације. Тиме се прекида ранији дуализам у тумачењу природе и значаја ових права.

15 У посебном протоколу из тога су изузети Велика Британија и Пољска.

између тржишне Европе и социјалне Европе, с обзиром да под утицајем глобалних тенденција долази до прожимања карактеристика социјалне тржишне привреде и (нео) либерализма. Историјска, а не само економска, конкурентност Европске уније у глобалним токовима суштински зависи од тога какав ће бити њен социјални лик. Отуда и покушај интеграције социјалне и економске политике одсликан, поред осталог и у Лисабонској стратегији.

Грађење и спровођење свих ових политика кошта, има и своју трошковну страну. Из године у годину заједнички буџет Европске уније непрекидно расте. До 1967. године заједнички буџет Европске економске заједнице је износио мање од 10 милијарди (данашњих) евра, док се Буџет Европске уније 2009. године попео на 133,8 милијарди евра. Треба имати у виду да у поређењу са буџетима држава чланица буџет Европске уније делује доста скромно. Он је једнак половини буџета Белгије, чини тек око 3% буџета свих држава чланица, односно, учествује са тек нешто више од 1% у БДП створеном на нивоу Европске уније.

Поједностављујући европски социјални модел на велика пореска оптерећења и трошкове државе, бројни критичари заговарају тезу да је такав модел узрок заостајања Европске уније за другим развијеним тржишним (пре свега, либералнијим) привредама. Отуда ови аутори указују да Европска унија треба да се ослободи преовлађујућег става о потреби да одбрани европски социјални модел и да су актуелне развојне тешкоће Европске уније, заправо, резултат цене плаћања високих социјалних трошкова, односно, у ширем погледу, превеликог значаја који се даје државном упливу у тржишне токове.

Социјална димензија Европске уније одувек је развијана у сенци економских интеграција. У том контексту, развијан је и европски социјални модел. Схватање европског социјалног модела као скупа различитих модела држава чланица неоспорно је прихватљиво.

ЛИТЕРАТУРА

Лисабонски споразум: Уговор о Европској унији, пречишћена верзија (Consolidated version of the Treaty on European Union)

Ost, D., „Illusory Corporatism in Easter Europe: National Tripartism and Postcommunist Class Identities“, *Politics & Society*, Vol. 28, No. 4, Decembar 2000.

Лопандић, Д., (приредио), *Уговори Европске уније, Пречишћени текстови Уговора о Европској унији и Уговора о Европској заједници након аманд-*

мана усвојених Уговором из Нице, Канцеларија Србије и Црне Горе за придруживање Европској унији, Европски покрет у Србији, Београд, 2004.

Хикс, С., *Политички систем Европске уније*, Службени гласник, Београд, 2007.

Закључци Европског савета у Лисабону, 23. - 24. марта 2000.

Begg i Bergham: *European Communities*, 2000, Bruxelles, 2002.

Hermann, Christoph Mahnkopf, Birgit. 2010. The Past and Future of the European Social Model, MPIfG working paper, No. 05/2010.

Jepsen, Maria Pascual, Amparo. 2005. The European Social Model: an exercise in deconstruction. http://www.seeurope-networ.org/homepages/seeurope/file_uploads/jep_serr1003.pdf 3/8/2006.

Dejan M. Radulovic
Sofija Radulovic

SOCIAL VALUES AS COMMON VALUES OF THE EUROPEAN UNION

Resume

The paper analyzes social values of the European Union reflected in main European Union documents. Social dimension of the European Union has always been developed in the shadow of economic integration, thus developing a European social model. The understanding of the European social model as a set of different models of member states is undoubtedly acceptable. The European Union is a model of solidarity, security, stability and political cooperation. The aim of this paper is to point out the fundamental importance of the involvement of the European Union in building of social values as a common values of the European Union.

Keywords: European Union, social values, social policy
